Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 207. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го ВЕРЕСНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 26, 1978 No. 207. VOL. LXXXV.

Географічне товариство відзначило д-ра Р. Дражньовського

Ню Йорк (М. П.). — Рада директорів Американського географічного товариства, що було утворене в 1852 році і є одною з найвидатніших американських дослідно-наукових установ, нагородило медалею Чарлса П. Дейлі д-ра Романа Дражньовського, довголітнього куратора колекції географічних карт того Товариства.

Згідно зі статутом кураторії медалі, її признають „за цінні й видатні заслуги в галузі географії". Серед нагороджених цією медалею є такі постаті як американський учений Роберт Е. Пірі, який в 1909 році відкрив Північний бігун, норвезький дослідник Роуалд Амудсен, який в 1911 році керував відкриттям Південного бігуна, данський дослідник Арктики Кнут Расмусен та інші. Медалю Чарлса Дейлі, який був президентом Американського Географічного товариства в роках 1864-1899, встановлено вперше в 1902 році, і з того часу нею нагороджено 52 особи. Д-р Дражньовський є 53-им дослідником і одиноким українцем, який одержав це відзначення.

Признання нагороди д-р Дражньовському відбулося під час прийняття в будинку Сенчері Ассосіейшен в Ню Йорку в четвер, 14-го вересня, що його влаштовано у зв'язку з перенесенням департаменту географічних карт, бібліотеки і колекції знімок Товариства до бібліотеки університету Висконсин-Мілвокі.

У грамоті, що її при врученні медалі д-р Дражньовському, прочитав теперішній президент Товариства Ричард Нолте, кажеться, що впродовж 16 років праці д-ра Дражньовського на посаді куратора, „колекція географічних карт зросла до 340 тисяч, атласів до 5500, глобусів до 65", та що таким чином він „перетворив її в найбільшу в ЗСА каталоговану збірку карт". У цьому документі говориться теж, що географ та бібліотекар, Роман Дражньовський, здобув свій докторський ступінь на австрійському університеті в Інсбруці в 1957 році, що він вчить у бібліотечній школі Колюмбійського університету, що його досліду працю про вживання, каталогізування та збереження географічних карт слід зарахувати до клясиків у цій дисципліні, що він є дорадником кількох видавництв, а теж Міжнародного Банку для відбудови й розвитку, що він редагував періодик Current Geographical Publications та ін.

Під час прийняття виступали теж інші бесідники, а серед них голова Ради директорів Товариства Сердж Корф, директор Товариства Сара Майерс, колишній мейор Ню Йорку Джон Линдсі.

У зв'язку з перенесенням до Мілвокі колекції географічних карт Товариства, тамошній університет запросив д-ра Дражньовського на посаду куратора колекції.

Д-р Дражньовський є відомим громадським діячем. Він є головою Братства дивізійників, членом Шкільної Ради УККА, директором Школи Українознавства при т-ві „Самопоміч" та активним членом інших організацій.

КҐБ стосує провокації у відношенні до Сахарова

Москва. — Один з найвидатніших дисидентів у Совєтському Союзі, академік Андрей Сахаров, заявив західнім кореспондентам, що його дружину Єлену Боннер-Сахаров й інших дисидентів в Москві переслідують якісь люди з містерійної групи, що називають себе членами „Всесоюзної міжідеологічної спілки".

Один з цієї групи, який відмовився назвати своє прізвище і не бажав розмовляти на тему його „спілки" хоч назвав себе її головою, потелефонував недавно до дружини Сахарова і погрозив, що коли дисиденти і так званий Російський Соціяльний Фонд, з якого дисиденти уділюють фінансову допомогу родинам політичних в'язнів не припинять своєї діяльности, вони, тобто члени цієї містерійної „спілки" будуть змушені застосувати інші заходи, включно з терором.

А. Сахаров, який свого часу був відзначений Нобелівською нагородою миру і одинокий з-посеред провідних дисидентів, що перебуває на волі, хоч під постійним наглядом КҐБ, підкреслив у розмові з кореспондентами, що він свого часу одержав був від цієї групи почерез пошту якісь документи і листи з погрозами у яких говорилося, що він й інші дисиденти змагаються за свої особисті права і насправді не боронять прав людини, як також використовують гроші з Фонду Солженіцина для своїх власних потреб.

Кореспонденти не сумніваються, що це чергові провокації КГБ проти Сахарова, якого совєтська влада не може явно засудити, як це вона зробила з багатьма його колегами і співробітниками.

Лон Нол закликає до виключення Камбоджі з ОН

Вашінгтон. — Лон Нол, колишній президент Камбоджі, який виїхав з тієї азійської країни напередодні окупації її комуністичними партизанами Хмер Руж в 1975 році, минулого четверга, 21-го вересня, на пресовій конференції закликав уряд ЗСА та цілий вільний світ, як теж провід Об'єднаних Націй зробити все можливе, щоб виключити делегацію теперішнього комуністичного уряду Камбоджі з ОН і припинити народовбивчу політику того уряду, від якої вже загинуло від одного до трьох мільйонів камбоджців.

Признаючи, що за його президентури таки існувала корупція та неефективність, Лон Нол підкреслив, що не пляміє „вибілювати" помилок його тодішнього підвладних, а хоче „збудити сумління світу", який чомусь не звертає належної уваги на факт, що тепер в Камбоджі володіють „вбивники, варвари і дикі звірі, яких навіть не можна зарахувати до людської раси". Він закликав всі країни світу відмовлятися від будь-яких зв'язків з камбоджським комуністичним режимом, якщо вони дійсно шанують „людську гідність і принципи свободи".

Об'єднані Нації,— твердив Нол,—мусять не тільки виключити теперішню камбоджську делегацію зі своїх рядів, але також припинити ґеноцид в тій країні, якщо декларації та заяви тієї міжнародної організації про права людини мали б мати якенебудь значення. Колишній президент Камбоджі заявив, що погоджується із закликом демократичного сенатора Джорджа Мек-Говерна з Південної Дакоти, колишнього провідника руху проти вмішування ЗСА у війну в Індокитаї, який недавно закликав ОН очолити рух, що збройною силою мав би повалити комуністичний камбоджський режим.

Нол поінформував, що минулого понеділка кілька втікачів з Камбоджі прибули до приміщень Об'єднаних Націй, щоб запротестувати участь комуністичного режиму тієї країни в новій сесії Генеральної Асамблеї, відбули наради з представниками кількох держав-членів, але Андрію Янґ, амбасадор ЗСА до ОН, відмовився зустрінутися з ними. Розмовляв з ними тільки один з дорадників Янґа.

„СВОБОДУ ЛЕВКОВІ ЛУК'ЯНЕНКОВІ", ЗАКЛИКАЮТЬ З КИЄВА

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Під таким заголовком появився звернення Української Гельсінської групи до міжнародної громадськости з закликом боронити Лук'яненка. Звернення надруковане у другому випуску „Інформаційного бюлетеня" за березень-червень ц. р. Воно написане ще перед засудом Лук'яненка вдруге на 15 років позбавлення волі. У ньому чимало цікавих, досі невідомих даних з його біографії.

Левко Лук'яненко

Повний текст „Інформаційного бюлетеня" появиться у в-ві „Сучасність". Текст звернення у справі Л. Лук'яненка передаємо в цілості.

„12 грудня 1977 року арештували члена-засновника Української громадської групи, видатного діяча правозахисного руху, публіциста й адвоката Левка Лук'яненка. Йому 50 років. Це другий арешт. Звільнений 21 січня 1976 року, після 15-річного ув'язнення. Лук'яненко перебув на волі під суворим наглядом міліції і КҐБ — менше як два роки.

Погляньмо на його життєвий шлях.

В 1944 році під час Другої світової війни, коли Левкові Лук'яненкові було 16 років, його мобілізували до радянської армії, у якій він відслужив 8 років. Рівночасно він навчався і закінчив з відзначенням середню школу. Під час служби в армії вступив до КПРС. Після демобілізації, в 1953 році, він став студентом юридичного факультету Московського університету, який успішно закінчив в 1958 році. Працював у організаційному відділі Виннівського обліквиконкому, потім у Глинянському районі Львівської області: в райкомі, в юридичній консультації. Там він познайомився з адвокатом Іваном Кандибою та іншими юристами і робітниками партійних і радянських органів; вони разом обмірковували різні суспільні проблеми. А проблем, після страшної руйнівної війни, було багато. Наслідки війни зокрема відчувалися на Україні, яка була на першій лінії наступу фашистів і сталінського терору.

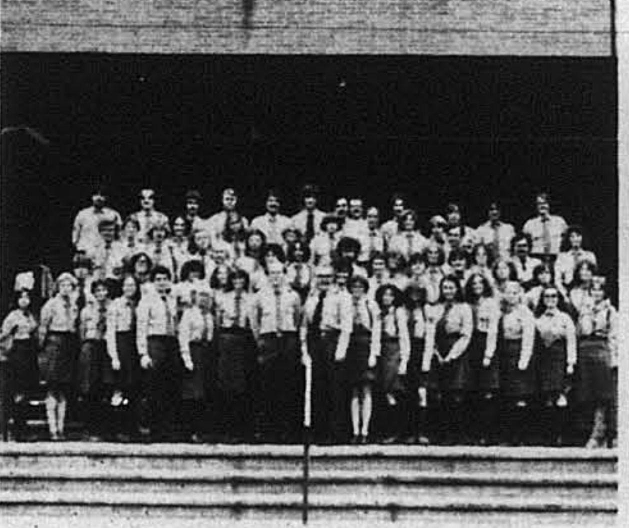
Л. Лук'яненко приглядався до суспільного ладу европейських держав, порівнюване життя народів Европи з життям народів СРСР, зокрема України. В університеті Лук'яненко здобув знання з ділянок права, політичної економії, державних устроїв різних суспільств. Доступ до фондів університетських бібліотек дав можливість ознайомитися з платформами дореволюційних партій Росії й України (яка була на становищі колонії в Російській імперії). Так постала ідея реорганізації суспільно-політичної системи Української РСР, яка розвинулася у проєкт програми партії „Робітничо - селянської Спілки". Згідно з тим проєктом, основою є соціялізм з державною власністю для засобів виробництва; проте допустима теж приватна ініціятива у дрібному промислі, торгівлі і в сфері обслуговування. Передбачалась теж радикальна перебудова сільського господарства з дійсно добровільною кооперацією. Державна влада побудована на демократичному принципі і вільних виборах. Державна мова на Україні — українська. Питання про вихід України з Союзу РСР вирішується шляхом референдуму.

У листопаді 1960 року, у Львові на вулиці Декабристів 17 цей проєкт обговорювали сім однодумців. Був теж студент Вищої партійної школи Ващенко. Він виявився донощиком.

20 січня 1961 року всіх членів групи заарештували і потаємно засудили на закритому суді, який відбувся у

(Закінчення на стор. 4)

Дружинники СУМА відбули Зустріч

Учасники Зустрічі дружинників СУМА.

Елленвіл, Н. Й. (Х. Г.). — Минулого тижня у днях 16-го і 17-го вересня ц. р. тут на власній Оселі відбули свою чергову Зустріч дружинники Спілки Української Молоді Америки (СУМА), яка проходила під гаслом „Розкуй закуту Україну" і відзначала 15-ту річницю з дня смерти поета Василя Симоненка. Практичним переведенням Зустрічі займалася ланка дружинників СУМА з Ню Йорку під керівництвом заступника головного булавного на східні стейти ЗСА мгра Петра Когута. 62 учасники Зустрічі, після формального відкриття і апелю, обрали ділові комісії і обговорили на окремих панелях справи ідеологічного вишколу дружинників та вислухали доповідей, які заторкнули важливі ділянки праці Спілки та пляни на майбутнє.

Панелі були поділені на чотири головні теми: ідеологічний вишкіл дружинників СУМА — доповідачі Роман Зварич і Богдан Гаргай; актуальні справи (участь дружинників в черговому Конгресі СУМ) — Тарас Дрозд, дотеперішній головний булавний; організаційна діяльність дружинників — Оля Король і Ігор Мірчук; зовнішня діяльність і оборона прав людини — Ігор Зварич. Доповіді викликали живу дискусію серед учасників Зустрічі. У висліді цієї широкої дискусії було виготовлено цілий ряд побажань і пропозицій на Світовий З'їзд СУМ-у, який відбудеться в днях 17-го, 18-го і 19-го листопада ц. р. на цій же Оселі.

З огляду на резиґнацію з особистих причин дотеперішнього головного булавного дружинників СУМА, учасники вирішили рекомендувати Крайовій Управі затвердити на це становище Ігоря Зварича.

Крім ділової частини, відбулася в суботу ввечері товариська забава, до якої приграла оркестра „Іскра". Зустріч закінчилася ухваленням відповідних резолюцій і відспіванням українського національного гимну.

Совєтський шпигун обвинувачує службовців Еф-Бі-Ай

Нюарк, Н.Дж. — Обвинувачений у шпигунстві в користь Совєтського Союзу Іван Рогальський, який перебуває у федеральній в'язниці вже понад 18 місяців, з того деякий час у в'язничному шпиталі, де його перевіряла група американських спеціялістів-психіятрів, бо він ввесь час твердить, що федеральні урядовці „сположують йому мозок" при допомозі електронічних апаратів, виступив минулого тижня з новим обвинуваченням на адресу Еф-Бі-Ай. Він заявив, що вони зумисно сфабрикували докази супроти двох совєтських громадян, працівників в Організації Об'єднаних Націях, Валдіка А. Енгера і Рудольфа П. Чернаєва.

На думку Рогальського, ані один з них не займався шпигунством і усі закиди федерального судді базовані на інформаціях службовців Еф-Бі-Ай є „абсолютним безглуздям". Обороняючи себе перед можливим засудом — бож лікарі-психіятри визнали його здоровим і здібним стати перед судом — Рогальський твердить, що й він попав у цю „фальшивку" Еф-Бі-Ай і що докази вигідні проти нього були також „сфабриковані".

„Обставини серед яких відбувся арешт Енґера і Чернаєва, — заявив Рогальський, — зовсім нагадують випадок мойого арешту, хоч ця подія відбулася майже рік пізніше".

Обвинувачення Рогальського, яке було подане до відома в середу, 20-го вересня ц.р., було зроблене ним ще у в'язничному шпиталі у Спрінґфілді, Мо. в часі приватної розмови одного з американських кореспондентів з ув'язненим. Коли однак стало відомо, що психіятри визнали Рогальського здоровим і що він стане вневдовзі перед судом в Нюарку, неназваний кореспондент і обслуга шпиталю повідомили про це відповідальні органи Еф-Бі-Ай у побоюванні, що він піднесе цю справу на своїй розправі. На процесі однак показалося, що Рогальський ввесь час обдурював прокуратуру і вдаючи умово хворого бажав мабуть відтягнути процес на необмежений час, а може навіть надіявся, що суд визнає його некомпетентним відповідати перед судом і передасть його в руки совєтських представників, а згідно амбасадора СССР у Вашінгтоні Анатолія Добриніна.

Сталось однак інакше і суддя Герберт Джей Стерн легально проголосив, що Рогальський стане перед судом і відповідатиме за передання засекречених документів, які мали тісне відношення до оборони ЗСА, в руки совєтських шпигунів. Оборонець Рогальського, не маючи інших аргументів для оборони, твердить, що його клієнта намагалися „увести в блуд". У першому дні процесу були переслухані свідки зі шпиталю у якому переходив бадання підсудний, прочитані медичні документи, які стверджували, що власне Рогальський займався обманством. В додатку склав зізнання д-р Річард Гас, який відбув декілька приватних розмов з Рогальським.

Суд над 43-річним Валдіком Енгером і 39-річним Рудольфом Чернаєвим розпічнеться, як відомо, 27-го вересня ц.р. Процес було відложено у зв'язку з перебуванням в ЗСА міністра закордонних справ СССР Андрея Громика.

Папа Іван Павло І-ий перестерігає перед співпрацею з комуністами

Ватикан. — Папа Іван Павло І-ий, якого 26-го серпня, конклаве кардиналів вибрало на 263-го наслідника св. Петра на Римському престолі, минулої середи, 20-го вересня, промовляючи перед великою кількістю мирян і працівників засобів масової інформації, перестерігав перед співпрацею з комуністами в Італії та інших країнах світу.

Папа заявив, що дуже помиляються ті вірні Католицької Церкви та інші особи, які повірили в пропаганду, що „спасіння існує там, де панує ленінізм".

Хоча батько Папи Івана Павла, який перед вибранням на Вселенського Архиєрея був кардиналом Альбіно Лючіяні, патріярхом Венеції, був соціялістом, то теперішній Папа Римський від ранніх літ завжди підкреслював небезпеку для людства від комунізму, чи то совєтського типу, чи т. зв. „еврокомунізму".

Рада Безпеки продовжила мандат „сили миру" ОН у Ливані

Об'єднані Нації, Н. Й. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй у понеділок, 18-го вересня, вирішила продовжити на 4 місяці мандат „сили миру" ОН, тобто 6000 вояків невтральних держав цієї міжнародної організації, які від березня цього року перебувають у Ливані, стараючись не допустити до збройних зударів між палестинськими партизанами та ізраїльськими військовими частинами, як також між ворогуючими ливанськими фракціями та сирійськими з'єднаннями.

Генеральний секретар ОН Курт Вальдгайм і ливанський уряд закликали Раду Безпеки продовжити мандат на 6 місяців, але 15-членна Рада вирішила обмежити мандат до 4-ох місяців. Дванадцять членів Ради Безпеки голосували за продовженням мандату „сили миру", ніхто не голосував проти, Совєтський Союз і Чехо-Словаччина здержалися від голосування, а комуністичний Китай не брав участи в голосуванні.

У березні цього року Рада Безпеки встановила згадану „силу миру" для Ливану із 6-місячним мандатом, після того як Ізраїль, у відплату за напади палестинських партизанів на ізраїльську територію, захопив у південній частині Ливану „зону безпеки", де находилися бази палестинських партизанів. Хоча „сила миру" мала перебрати всі становища від ізраїльських військових частин, то ізраїльське командування передало велику кількість позицій ливанським християнам, які ведуть збройну боротьбу з палестинцями, ливанськими мусульманами та сирійськими військовими частинами, які перебувають у Ливані на доручення Арабської Ліґи. Збройний конфлікт далі триває у тій арабській країні і тому Рада Безпеки вирішила продовжити мандат „сили миру" ОН на 4 місяці.

П'ять Православних Церков погодилось об'єднатися із Римом

Відень, Австрія. — П'ять Східних Православних Церков, які більше як 1,500 років тому зірвали з Римом, в принципі погодились знову об'єднатися. Розрив поміж цими Церквами і Римом наступив в 451 році після Христа.

В офіційному повідомленні сказано, що після двохтижневого обміну думок поміж обома сторонами вирішено, що більшість догматичних, досі спірних питань, можна буде узгіднити, а також вповні прийнято ідею поновного об'єднання.

До Церков, які згідні об'єднатись належать: Коптійська Православна Церква в Єгипті, Сирійська Православна Церква в Антіохії, Вірменська Апостольська Церква, Етіопська Православна Церква та Сирійська Православна Церква.

Схвалили 487-більйоновий державний бюджет ЗСА

Вашінгтон. — Минулого четверга, Палата Репрезентантів 225-ма голосами проти 162-ох схвалила компромісовий законопроєкт, виготовлений спільною комісією обох Палат Конгресу, в справі державного бюджету на фіскальний 1979 рік, пропонуючи, щоб той бюджет виносив 487.5 більйона доларів.

Палата Репрезентантів передбачує, що державний бюджетовий дефіцит становитиме 38.8 більйона доларів, а Білий Дім вважає, що дефіцит виноситиме 48.5 більйона. Первісно президент Джіммі Картер передбачував, що дефіцит буде 60.5 більйона доларів, але з уваги на поліпшення в економіці країни Білий Дім недавно змінив передбачену суму.

Сенат має голосувати над компромісовою версією державного бюджету на початку цього тижня. Обидві Палати Конгресу пропонують, щоб у державний бюджет на фіскальний 1979-ий рік, який почнеться 1-го жовтня ц. р., була вхахована 18-більйонова знижка у федеральних податках.

ВЕЧІР „МОЇЙ МАМІ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н. Й. — Заходом 64-го Відділу СУА в Ню Йорку відбудеться в суботу, 30-го вересня 1978 р., о год. 5-ій по полудні вечір „Моїй матері", присвячений відомій громадській діячці Ірені Домбчевській. Доповідь про неї виголосить Христя Навроцька. Вечором проводитиме Оксана І. Щурова.

Тих, які зустріли І. Домбчевську на дорозі її громадської праці, запрошується поділитися своїми споминами.

Три міністри зголосили кандидатуру на прем'єра Південної Африки

Йоганнесбург. — Після минулотижневого повідомлення дотеперішнього прем'єра Південно-Африканської Республіка, Джона Форстера, що він пляне зрезиґнувати з того посту, на якому служив 12 років, три міністри з його уряду заявили свою кандидатуру на прем'єр-міністра: міністер оборони П'єтер Бота, міністер міжрасових відносин Конні Мульдер і міністер закордонних справ Роельоф Бота.

Аналітики вважають, що найкращі вигляди має 62-річний міністер оборони П. Бота, який вповні підтримує політику Форстера щодо „апартеїду", роздільного проживання рас. Парляментаристи із Національної партії, тобто партії білої меншости, яка править Південно-Африканською Республікою, мають вибрати нового прем'єра в четвер, 28-го вересня.

Передбачають, що дотеперішній прем'єр Форстер стане президентом після Ніка Дідеріхса, який помер минулого місяця.

„Українська Опера" покаже програму в Чікаґо

Мастик, Н. Й. — Корпорація „Українська Опера", після показу програми „Український вечір" для 22000 глядачів у парку ім. Айзенгавера в Іст Медов, Н. Й., 21-го серпня, була запрошена з рамени СУКІП на виступ до Чікаґо. До 60 осіб цього творчого ансамблю Корпорації покажуть у Чікаґо у неділю, 8-го жовтня, мистецьку програму „Тисячолітній шлях України". Диригуватиме маестро Лев Струґацький, режисер — Микола Голодик.

У цій музично-вокальній і балетній програмі візьмуть участь солісти „Української Опери": Галина Андреадіс, Марта Кокольська - Мусійчук, Микола Голодик, Богдан Чаплинський, Світлана Тонкошкір, Володимир Карпинич, Оля Гірняк (дебют) і Зоя Марусевич, а в балетній частині танцювальний ансамбль „Таврія".

На концерті буде присутній композитор Ігор Білогруд, лавреат конкурсу ім. Лариси Целевич, музичний автор нової української опери „Ольга Київська", з якої вперше будуть виконані кілька арій та балетна сцена „Танок жреців" у Києві за поганських часів.

Виступ Корпорації „Українська Опера" відбудеться в Чікаґо під протекторатом УККА, СУКІП та молодечих організацій. За підготову відповідає комітет під керівництвом І. Деркача.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Левенець, Зенон Снилик (тепер виконуючий обов'язки голови Колегії), Василь Тершаковець і Євген В. Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Кращі перспективи

Тентативні договори щодо Близького Сходу, що їх недавно підписали єгипетський президент Анвар ель-Садат, ізраїльський прем'єр Менахем Бегін і президент Джіммі Картер, дають підставу сподіватися, що в тій частині світу, після трьох десятиріч запеклої ворожнечі, таки дійде до замирення, а згодом може і до тривалого і справедливого миру. У договорах пропонується конкретні розв'язки для найголовніших проблем, які протягом тих десятиріч спричиняли не тільки ворожнечу, але і криваві війни між Ізраїлем та його арабськими сусідами. Президент Садат і прем'єр Бегін, здаючи собі справу з факту, що якщо вони не дійдуть до порозуміння на ,,вершинній конференції'' в Кемп Дейвіді, то може дійти до відновлення арабсько-ізраїльського збройного конфлікту, вирішили погодитися на компроміси, що повинно вийти на користь країнам Близького Сходу, вільному світові та на користь світового миру.

У кількох словах, тентативні договори закликають до ступневої ліквідації мілітарної ізраїльської влади на окупованих арабських землях на західньому березі ріки Йордан і біля міста Ґази і до надання палестинським арабам автономії під час 5-річного переходового періоду, в кінці якого буде остаточно вирішена політична майбутність палестинців і вони матимуть голос у цих рішеннях. Щодо Сінайського півострова, то Ізраїль обіцяв відтягнути свої військові частини з тієї єгипетської території, а Єгипет натомість формально має визнати Ізраїль як легітимну державу, встановити повні дипломатичні та інші зв'язки і підписати сепаратний мир. Кордони та державна безпека Ізраїля була б гарантована, як теж безпека арабських сусідів.

Садат і Бегін погодилися на концесії. Однак, залишилося ще кілька преважливих проблем, яких не пощастило розв'язати у Кемп Дейвіді, або вже після тентативних домовлень показалося, що Бегін і Садат відмінно інтерпретують дані постави домовлень. До питань, які в ближчому чи дальшому майбутньому можуть спричинитися до нового загострення відносин між Єгиптом і іншими арабськими країнами з одного боку та Ізраїлем з другого, треба в першу чергу зарахувати розбіжність в поглядах щодо подробиць в справі ліквідації ізраїльських осель на терені Сінайського півострова та на західньому березі ріки Йордан, усунення ізраїльських військ, як теж діяметрично протилежні становища відносно майбутности Єрусалиму. Якщо не дійде до порозуміння щодо тих справ, то існує можливість, що ,,вершинна конференція'' в Кемп Дейвіді може ввійти в історію як ще одна нарада, на яку покладалось багато надій, але які не сповнилися.

Щоб запевнити остаточний успіх цієї ,,вершинної конференції'', треба співпраці поміркованих арабських сусідів Ізраїля, а саме, Йорданії та Савдійської Арабії. Тому державний секретар Сайрус Венс переговорював справу тентативних договорів із йорданським королем Гуссейном і савдійським королем Халідом, які, хоча висловили застереження, обіцяли ближче розглянути договори.

Для президента Джіммі Картера, який був головним рушієм ,,вершинної конференції'' і якому до великої міри треба завдячувати її успішне закінчення, можна передбачити поліпшення популярности серед американського загалу і скріплення його престижу на світовій арені.

Натомість президент Садат і прем'єр Бегін можуть мати поважні проблеми. Проти Садата вже гостро виступили радикальні арабські лідери та провідники ПВО, а Бегін матиме клопоти з консервативними ізраїльськими партіями та угрупованнями, які противляться будь-якому звільненню арабських територій.

Однак, не зважаючи на всі перешкоди, можна з певністю твердити, що після ,,вершинної конференції'' в Кемп Дейвіді перспективи на мир на Близькому Сході таки поліпшилися.

МОВНА ДИЛЕМА — „ХРЕЩЕННЯ" ЧИ „ХРИЩЕННЯ"

Два голоси

Про те, як треба писати: хрещення чи хрищення досі висловлювалися либонь усі, кому не лінькн. Чи не від того таке непорозуміння; пишуть і так і сяк. На превеликий жаль це не всеодно, бо йдеться не тільки, а властиво цілком не про одну літеру. А що скоро у нас стануть уживати це слово дуже інтенсивно у зв'язку з наступаючим тисячоліттям, то ясно яка сумна картина від рівня нашої культури і свідомости залишиться на папері.

Якже ж вірно і яке воно має значення?

У нас три різні поняття висловлюються словами дуже подібного звучання: хрест, хрещення, Христос. Слова ці, звичайно, походженням із грецької мови і читалися там, як: ставрос, баптісма (рідше баптісмос) і Хрістос.

Христос залишилося у всіх мовах без перекладу з паралельним виясненням у нас у слові Спаситель. Ставрос перекладено словом хрест.

А от із баптісма у нас тепер, тобто в модерній українській мові, чомусь затруднення. Не відомо від чого прийшло декому в голову, що хрещення виводиться або від слів хрест, або від Христос, звідси хрестити або христити і хрищення. (Не знаю з яких міркувань напр. Голоскевич каже писати хрищення, але у нього богословська термінологія взагалі настільки вбога, поплутана, непослідовна і підкреслено випадкова, що приймати це за чисту монету годі).

Повищий здогад — безпідставна видумка, що зводить на манівці саму релігійну свідомість та обнижує культуру, непотрібно все переплутуючи. Хрещення не виводиться ні від слів хрест, ні від Христос. Від Христос пішло тільки одне слово: християнин, християни, християнство (не християнізм, борони Боже! такого нема, хібащо в образливо-недоречному значенні; хоч може бути християнізація — похідне від християнство).

Єдине похідне слово від хрест — хреститись, тобто позначувати себе хресним знаменем, символічним знаком хреста Христового. І от тут суттєве питання: чому наші мудрі прадіди, перекладаючи баптісма навмисно створили нове специяльне слово з умовної дієслівної форми від слова хрест? Сам хрест, до речі, не має дієслівної форми. Хрещення має: хрестити. Спаситель має: спасати. А хрест і Христос не мають дієслівної форми.

Баптісма дослівно значить обмивання; у всіх мовах на Заході збереглося воно без перекладу. Тобто у мовах тих народів, які християнство прийняли або спочатку, або від латинників, де переклади заборонялися.

Чому ж у нас воно — баптісма — не залишилося також без перекладу? Навіщо було висилюватися на переклад? Відповіді, мабуть, слід шукати в основному наставленні наших предків. Дивіться, Володимир із твердого деспота, ставши християнином, переродився на „ясне сонечко", якого скоро по смерті почали почитати святим. І сама столиця — Київ — протягом дуже короткого часу стала дослівно містом святих: у цьому значенні справді найсвятішим містом на землі, „Новим Єрусалимом" у свідомості печерських праведників і богословів. Отож корінна вимога була: не формально приєднатись, а сприйняти основно, перетопити в серці, влити у свідомість. У той час хрест став уже основним символом християнства, знаком на примирення чолівка з Богом, іконографічним представленням віри, що відкриває життя вічне. Важливість цього найсвятішого символа підкреслює навіть факт формування (тоді ж десь) особливої, місійної, трираменної, семи чи восьмикінечної форми хреста, відомої форми Русі. І хоча про це либонь нема записаних міркувань, не трудно догадатися чому баптісма в перекладі пов'язана саме з хрестом. Статичний символ християнства просто дав підставу для створення нового, споріднено, живого поняття і слова на визначення першого, підставового таїнства. Бо хрещення не означає ні обмивання, ні очищення, ні чого-будь іншого, тільки св. таїнство, що відкриває двері вступу до життя вічного, до Царства Божого. У нас і сьогодні немовля несуть „до хресту". І навіть таке, ніби подібне, але далеке слово як Водохреща — це тільки освячення вод знаком хреста Христового.

Інакше кажучи хрещення ні не походить, ні не виводиться від слова хрест; вони тільки пов'язані у творчому процесі ідейного усвідомлення.* Але тулити до хрещення слово Христос в ролі кореня це, ніжно кажучи, проста недоречність, що обнижує релігійну свідомість і дорівнює інтелектуальній образі.

о. С. Кіндзерявий-Пастухів

* Подібно, мабуть, як із словами батько та Батьківщина, Вітчизна (не батьківщина!) або Церква і церква чи навіть Бог і Богослуження.

Ці слова часто мішають. Замість ,,хрестити" пишуть ,,христити" й навпаки, а замість ,,хрищення" пишуть „хрещення" й навпаки. Таке розрізнення майже не замітне в вимові інфінітивних форм, бо в них кореневі *е* та *и*, виступаючи в ненаголошеному складі, невтралізуються у фонетичних різновидах, подібних один до одного. Тому перший склад цих форм вимовляємо майже однаково. З цієї ж причини не помічаємо різниці в вимові співвідносних віддієслівних іменників, якщо хтось наголосить в них наросток -енн-, і таке розрізнення появиться, якщо хтось наголосить корінь в одному з цих іменників.

У словниках немає ні ортографічної, ні семантичної ясности в реєстрі цих слів. Голоскевич подає „христитися", „хрищений" (дієпр.), ,,хрищений" (прикм.), ,,хрищення" і ін. — усі слова з першим складом хри-. В ,,Українсько - німецькому словнику" Кузелі і Рудницького находимо слово ,,хреститися)" з відсилкою до форм „христити" й „христитися" як більше правильних. Кожна з цих форм має там подвійне значення, а саме: христити „тавфен" і „бекройціґен", а христитися „ґетавфт верден", „зіх бекройціґен". Там же находимо слова ,,хрищення", ,,хрищений", але немає слова „хрещення". Огієнко в своєму „Словнику слів в літературній мові не вживаних" подає лиш два слова з цього гнізда, а саме: ,,христитися" і ,,хрищений". В „Українсько-російському словнику" АН УРСР за редакцією В. С. Ільїна та в ,,Українсько-англійському словнику" М. Л. Подвезька находимо слова „хрестити", ,,хреститися", ,,хрещений", ,,хрещення" і ін. лише з кореневим *е*, як і в російській мові. Котрі ж із цих слів уважати за правильні — слова з кореневим складом хри- чи хре-?

Кожне з них може бути правильне. Це залежить від контекстуальної семантики. Семантика ж слова, в свою чергу, окреслюється головно значенням його твірної основи. У нашому випадку маємо дві твірні основи: Христ(ос) зі значенням „помазаний, помазанник" (від грецького „хрістос"), титул Ісуса, що означав сповнення пророцтва жидів про прихід Месії, а згодом уживаний як частина імени Ісуса (Ісус Христос), і друга твірна основа — хрест — зі значенням „форма дерева, на якому розп'яли Христа, знамено Христа". Від цих двох основ утворені й вивідні слова: Христос — христити — хрищення і хрест — хреститися) — хрещення. Похідні від слова „Христос" мають таке значення: христити „уділяти тайну, силою якої людина стає членом Христової Церкви"; хрищення „уділювання тайни, силою якої людина стає членом Христової Церкви". Значення похідних від слова „хрест" таке: хрестити „робити знак хреста", хреститися „робити знак хреста на собі"; хрещення „роблення знаку хреста" (на комусь, на собі). Як видно, семантика похідних від слова „хрест" вужча від семантики похідних від слова ,,Христос". ,,Хрестити" і „хрещення" входять в лексично-семантичний обсяг слів „христити" і „хрищення". —

У пристосуванні до Руси (Русі) - України правильною словосполукою є „хрищення Руси (Русі) - України", а не „хрещення Руси (Русі) - України".

Наголос в інфінітивних формах падає на наросток, а в корелятивних іменниках переміщується на корінь.

Василь Ящун

В Україні

ЛЬВІВСЬКИЙ „ЛІКАР" СТАРОВИННИХ ГОДИННИКІВ

—„Цей годинник ми знайшли на горищі. Щоправда, він зовсім старий, і стрілка лише одна збереглася..." Це сказали хлопчаки, знайшовши на горищі старий годинник з поржавілим механізмом, — пише київська „Молодь України". Ювелір Михайло Флоря прочистив механізм, відмив циферблят і не вірив своїм очам, що в його руках опинився один із найдавніших вимірників часу, що його виготовив німецький майстер ще в XУІ сторіччі. Тільки, що стрілка з цього годинника зовсім не загубилася, другої стрілки на цьому годиннику ніколи не було: тоді ще хвилин не рахували. Ця знахідка хлопчаків доповнила колекцію, яка нараховує 300 годинників різних епох. Тут знаходяться велетенські підлогові годинники, завбільшки росту людини і мініятюрні, що вміщуються в жіночій сережці на найпростіші соняшні і корабельні зі спеціяльним механізмом, який запобігає морській недузі. Є тут годинник XУІІ сторіччя, який, завдяки повільному обертанню маятника, досить накрутити раз на рік. Тут також годинник, поява якого датується двох сторіч тому, зроблений у Франції. Флоря, майстер виробничого навчання Львівського побутового обслуговування, ремонтує годинники різних епох і передає знання своїм учням. Недавно він реставрував годинник на колишній ратуші в Бережанах, а тепер ,,лікує" величезний годинник у старовинному будинку львівської органної залі, — пише „Молодь україни".

Олена С. Працюк

РОЗМОВА З ГОЛОВОЮ СУА

(Пані Іванна Рожанковська виїхала до Европи 3-го червня ц.р. Ціллю її поїздки було взяти участь у відзначенню 90-ліття постання Міжнародної Жіночої Ради в Ослью, Норвегія, а також у нарадах управи цієї світової централі, членом якої почерез американську Жіночу Раду, є Союз Українок. По відбуттю нарад п-і І. Рожанковська взяла теж на себе обов'язок відновити контакт та відвідати жіночі групи в Европі. Вона також гостювала у п-і Лесі Ковалів, фундаторки літературного конкурсу СУА, яка живе у Швайцарії. По приїзді з подорожі ми відбули розмову з головою СУА та обмінялися різними спостереженнями).

О. Процюк: Як бачу, п-і Іванно, Ви вирішили вигляянути на широкий світ та взяти участь у міжнародній жіночій зустрічі?

І. Рожанковська: Це не перша моя зустріч із Міжнародною Жіночою Радою — я брала участь у світовій конференції Ради у Ванкувері, Канада, у 1976 р. Зустріч в Ослью — стало „церемоніяльною" нагодою, бо це було святкування 90-річчя Міжнародної Жіночої Ради.

Слід підкреслити, що ідеї жіночого руху майже сто років тому, дійшли теж до українського жіноцтва, що під проводом Наталі Кобринської ставило перші кроки в напрямі організації та громадської дії.

О.П.: Але до Міжнародної Жіночої Ради ми, мабуть, приступили куди пізніше?

І.Р.: Так, бо аж у 1920 році українки створили Українську Національну Жіночу Раду, яку було прийнято до Міжнародної Ради Жінок.

О.П.: Знаю, що Ви як бібліотекар розглядаєтесь по різних архівах. Чи найшли Ви звіти або листи наших жінок за час їхнього членства у Міжнародній Раді?

І.Р.: Так, я найшла протоколи і звіти що їх підписали голова — Софія Русова і Марія Зархі, тодішня секретарка; нотатки вказують на участь Ганни Чикаленко-Келлер. Ці звіти — це історичні документи що віддзеркалюють наслідки війни на українських землях, це крик розпачу українського жіноцтва, що найшов широкий відгомін серед жіноцтва світу. У тих офіційних публікаціях є і звіт про працю Союзу Українок та про його з'їзд у Львові в 1923 році.

О.П.: Шкода, що наші відносини з Міжнародною Жіночою Радою закінчилися у 1925 р....

І.Р.: Це одна із найприкріших хвилин українського жіночого руху. Втрата державної незалежности нас примусила вийти з Ради, хоча Ганна Чикаленко-Келлер обстоювала наше членство на конґресі Ради у Вашінґтоні у 1923 р. До речі там були присутні і наші українки з Америки — Олена Лотоцька і Юлія Ярема. Ця подія примусила нас шукати інших доріг співпраці з жіноцтвом світу. Заходами Олени Лотоцької наші різні жіночі товариства, що діяли в Америці об'єдналися, а відтак, хоча набагато пізніше, бо у 1953 році, Союз Українок Америки став членом американської Жіночої Ради та бере постійну участь у її з'їздах і конференціях а також, через неї, у світових конгресах Міжнародної Жіночої Ради. Це дуже важливе для нас, ми ж бо маємо змогу втримувати багато контактів із різними жіночими організаціями.

О. П.: Переглядаючи різні архіви, я зауважила, що Міжнародна Жіноча Рада старанно уникала всіляких політичних проблем та концентрувала свою увагу виключно на соціяльних і також дещо економічних питаннях?

І. Р. : Так, їхня політика у цьому й досі не змінилася.

О. П.: Проте, видається, що без включення політичного моменту сьогодні майже неможливо розв'язувати соціяльні чи економічні питання.

Становище жінок, чоловіків залежить від політики, яку веде уряд...

І. Р.: Безперечно. Але жіноцтво мусить вживати тонкої дипломатії. Співпраця жіноцтва цілого світу в різних ділянках — політичній, соціяльній чи економічній, має і матиме вплив на уряди усіх країн.

О. П.: Я переконана в цьому — половина населення світу — це жінки. Отже, якщо б ми всі позбиралися разом і співпрацювали — не одного ми осягнули б! Але, але ми тут філософуємо — розказуйте далі...

І. Р.: Світові конгреси і зустрічі — це нагода, як я вже сказала, познайомитися з учасницями, заключити ближчі знайомства, інформувати про себе і, що найважливіше, пізнати жінок та їхні проблеми. Я цю нагоду використала — нагадала Міжнародній Жіночій Раді про наше членство у 20-их роках, передала привіти від Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) і Союзу Українок Америки. Вони це прийняли із великим зацікавленням. Також їм подобався наш інформаційний матеріял про СУА, про Український Музей у Ню Йорку і про СФУЖО, а також й інші матеріяли. Я брала участь у справі Міжнародного Року Дитини і мені пізніше було дуже приємно поінформувати їх, що СУА присвятив XXУІІІ Конвенцію якраз Міжнародному Рокові Дитини, а СФУЖО основало Світову Комісію Року Дитини, в якій ми є членами.

О. П.: Як бачу, Ви справді напрацювалися. Знаю, як важко самій подолати всі наради, розмови. Можна просто зовсім розгубитися, зустрічаючи нових людей, нові проблеми, резолюції, інформації, різні розговірні мови. Справжня вавилонська вежа!

І. Р.: Так, це дуже велика проблема. На міжнародні конгреси потрібно більше людей і — грошей — людей, які знають проблематику жіночу і проблематику, якою цікавиться дана міжнародна організація. Вони повинні орієнтуватися і в міжнародній політичній ситуації, а також повинні знати чужі мови, щоб не витрачати часу на переклади і щоб негайно реагувати. Вже і не говорю про фізичне здоров'я і — сильні нерви!

Подумайте: Міжнародна Жіноча Рада тісно співпрацює з Об'єднаними Націями і з її членами, якими є Національні ЖІНОЧІ Ради різних країн, які з черги співпрацюють і з урядами тих країн і з жіноцтвом. Багато членок тих Національних Рад займає чільні пости в урядах своїх країн, отже, можливості інформації та з'єднування приятелів є дуже великі, та, на жаль, не використані якраз тому, що немає нас більше! А й далі — можете собі уявити почування єдиної українки — членки неукраїнської делеґації на міжнародному конгресі, у якому бере участь тричленна делеґація маленького народу, населення якого сьогодні є менш численне, ніж колись було населення нашого Станиславова!

О. П.: По нарадах Ви, мабуть, поїхали у Швайцарію?

І. Р.: Так, але не безпосередньо, бо по нарадах я мала нагоду зустріти групу молодих норвезьких студентів, членів Амнесті Інтернешенел, світової організації із осідком у Лондоні, що опікується політв'язнями, за передумовою, що ці особи не вживали насильства, зброї, обороняючи свої права на волю. Якраз ця група опікується нашими чотирьома жінками політв'язнями. Вони мають подрібні і точні відомості про всіх підопічних, але, на мою думку, бракує їм знання історії України і сучасної політичної ситуації, а також повного образу тих жінок, як матерів, членів родини і спільноти — словом, образу справжні живих людей,

(Закінгення на стор. 4)

Володимир Янів

ЕТНОПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ В „ПАНСЬКИХ ЖАРТАХ" І. ФРАНКА

[4]

Ось це та своєрідна ,,філософія'', вложена Франком в уста пана у поемі, яка характеризує тодішній стан. Всяка новизна, що змагала до зміни того встановленого порядку, здавалася ,,порушенням звичаєвого права'', вона мусіла викликати насамперед невдоволення, а потім протидію озлобленого вельможі. Коли ж перші успіхи в навчанню (засвідчені фактом, що діти змогли прочитати Апостола у церкві) заохотили селян до спроб зорганізувати власну школу у селі, ініціятори були покарані, вони отримали по 20 ударів буками.

Другий зудар вийшов із селян, яких пан, для збільшення власних прибутків, примушував викупити певну кількість горілки. Коли ж вони — під впливом священика — рішилися в свято Нового Року зложити урочисту присягу стриматися від пиятики, яка їх руйнувала морально й матеріяльно, розлючений пан замкнув церкву, а селян приневолив до праці. Обурення було таке, що тільки енергійна постава священика спинила вірних перед кровопролиттям і перед розправою із панськими гайдуками. Про душевні переживання під час їзди на працю й серед самої праці в кошмарних умовах описаної пурги була вже мова. Селян зокрема обурило доручення пана заставити працювати улюбленого старого священика; вірні вдруге були вже готові насильно спинити це беззаконня, яке й призвело до смерти душпастиря. Але він ще перед смертю зумів переконати своїх духових дітей, щоб не стримувати зла більшим гріхом. І тоді вдруге, цим разом у останній зустрічі з паном, вмираючи, він знову сказав пророцтво, яке тільки підтверджує основне ствердження нарису, що тільки віра в перемогу правди над злом давала народові силу перемогти всі знущання:

,,І то був ,,жарт'', бо Боже свято
Пан зніс, що церков нам запер?
І то був жарт, що так завзято
Без суду і без права взято
Мене й замучено тепер?
Все те був ,,жарт''... За жарт той, пане,
Я скаргу перед Божий суд
Заношу. Нині ще там стане
Мій дух, а твій, нім рік сей кане
У вічність, — теж туди позвуть.
Добро твоє в злодійські руки
Піде, й сліду не буде знать
Твого буття; сини і внуки
Сей жарт твій будуть проклинать!'' (2366-2379).

Мужицька делегація, яка мала повідомити урядові чинники про сваволю пана, була зловлена подорозі, до крови змасакрована й під фальшивим ,,обвинуваченням'' запроторена в тюрму. Врешті, добрячий ,,комісар'', як представник влади, був вкинений до псярні із тічкою виголоджених ловецьких собак, коли він приніс селянам радісну вістку про цісарський маніфест із проголошенням знесення панщини.

Навіть коротко зарисовані, чи вірніше, тільки згадані, ,,жарти панської сваволі й неопанованих гордощів дають уяву про справжні розміри несправедливостей цієї сумної й злощасної епохи, але одночасно підкреслюють також значення реакцій, які дозволяють глибше вникнути в українську духовість. Звичайно, згадана напочатку чутливість на соціяльну проблематику є в поданім контексті більше ніж зрозуміла й виправдана, а смиренне примирення із долею в найгірших життєвих умовах не було б можливе без глибокої віри у всюдиприсутність Божу. Вона виявляється в ідеалі краси й добра, зокрема в красі зовнішнього макрокосмосу, всесвіту з розкішною, багатою природою, чи в добрі внутрішнього мікрокосмосу кожної одиниці, людини, створеної на подобу Божу. Ця подоба зобов'язує: людська гідність є піднесена до висоти святости, і її порушення є завжди підставовою причиною обурення, і тільки це порушення гідности може привести до активного спротиву, як це було у випадку злощасного порушення прав людини на свобідний вислів релігійних почувань у рокове свято; погорди та зневаження шанованого душпастира; презирства у стосунку до доброзичливого й услужливого емісара-чужинця. Алеж оборона гідности ніколи не послуговується злом, ціль не освячує засобів. Гідність людини перевищує також страх смерти. Пан-отець, смиренний впродовж цілого свого життя, зумів сказати перед смертю зарозумілому й гордому вельможі тверді й ясновидючі слова.

Звичайно, Франко, як людина вийняткової праведности, душевної чистоти й моральної інтеґральности являє собою граничний випадок, і ще не уповноважує сам до передчасних узагальнювань; незаперечно теж, що в нього визначну ролю грали згадувані реґіональні впливи, які зумовили певні своєрідности. Алеж це вже ширша тема, яка переростає можливості часово ограниченого виступу[18]. Завданням виступу було тільки вказати на багатство елементів, що могли б статися вихідною точкою до дальших етнопсихологічних студій, які ішли б в рівній мірі по лінії компаративній і диференціяльній (уточнюючи внутрішні різниці між Східньою і Західньою Україною) та узагальнюючій, згідно з переведеними паралелями між поетичною творчістю І. Франка й науковими студіями Я. Яреми, о. А. Великого, І. Мірчука й інших, які усі стверджують в українців основну вартість ідеалу калокаґатії із її значенням для збереження національної самобутности впродовж століть серед найважчих умов.

[18]) Пригадуємо: виступ на науковій конференції (де було прослухано 10 доповідей), при чому, з природи речі, прелеґент розпоряджав ограниченим часом (півгодини).

[Кінець]

64-ий Відділ Союзу Українок Америки
влаштовує
дня 30-го вересня 1978 р., о год. 5-ій веч.
в домівці СУА, 108 Друга Авеню, Ню Йорк

ВЕЧІР
МОЇЙ МАМІ

присв'ячений
ІРЕНІ ДОМБЧЕВСЬКІЙ

Участь беруть:
Христя Навроцька, Оксана І. Щурова

До участі у Вечорі запрошує Членство і Громадянство —
Управа Відділу

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Ділимося сумною вісткою,
що у вівторок, 19-го вересня 1978 р.,
в автомобілевому випадку загинув

бл. п. МИКОЛА ОСТАФІЙЧУК

на 22-му році активного життя, син д-ра Миколи й Іванки Остафійчук, широко-відомих суспільно-громадських і політичних діячів.

Покійний був студентом університету, активним членом СУМ в Ошаві, відбув багато таборів і здобув ступінь впорядника і виховника, був надійним спортовцем і всіми щиро люблений.

Залишив у глибокому смутку Батьків, братів Григорія і Степана та сестру Леду, ближчу і дальшу Родину, Приятелів і Друзів.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 23-го вересня 1978 р. з української католицької церкви св. Юрія, на цвинтар св. Володимира й Ольги в Ошаві.

•

Опечаленій Родині, висловлюємо найщиріші співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Осередок СУМ в Ошаві

Встановлено новий рекорд перебування в космосі

Москва. — Пресове агентство ЮПІ інформує, що два совєтські космонавти встановили новий рекорд перебування в космічних просторах. Владімір Ковальонок і Алєксандер Іванченков пробули 96 днів і 10 годин на космічному комплексі „Салют — 6".

Попередній рекорд був встановлений також двома совєтськими космонавтами. Космонавти Юрій Романенко та Георгій Гречко в березні 1978 р. перевищили перебування американських астронавтів, які були 84 дні в космосі ще в 1974 році.

Однак, як пишуть коментатори, американці дальше провадять у космічних дослідах, бо, наприклад, американські астронавти вже кілька разів побували на Місяці, а совєтським космонавтам ще й досі не вдалося.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Ділимося трагічною відомістю з Рідними і Знайомими,
що по короткій, але дуже важкій недузі,
в четвер, 21-го вересня 1978 р., о год. 4-ій по пол.,
нагло перестало битись серце, на 47-му році життя,
нашої Найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАТЕРІ і СЕСТРИ

бл. п. АЛЕКСАНДРИ з ДЗЯДОВИХ ҐУТ-КУЛЬЧИЦЬКОЇ

Горем прибиті:
муж ВОЛОДИМИР ҐУТ-КУЛЬЧИЦЬКИЙ
дочки — КСЕНЯ і СОНЯ
брат — ЮРІЙ ДЗЯДІВ з дружиною НАТАЛКОЮ і дітьми ДАНИЛОМ і СТЕФАНІЄЮ

ПАНАХИДИ відбудуться у похоронному заведенні Walsh-Labella Funeral Home, 87-13 87th Street, Woodhaven, N.Y., в неділю, 24-го вересня і понеділок, 28-го вересня, о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН почнеться у вівторок, 26-го вересня 1978 р. з похоронного заведення до церкви св. Покрови Божої Матері, 97-06 87th Street, Ozone Park, N.Y., а звідси на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбургу, Ню Йорк.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими,
що 16-го вересня 1978 р., по довгій недузі,
відійшов у Вічність

бл. п. ГРИГОРІЙ РОЗУМІЙКО

на 56-му році життя.

У глибокому смутку:
дружина — ЄВГЕНІЯ
донька — ОКСАНА з мужем АДАМОМ
син — ТЕОДОР з дружиною АННОЮ
внук — АНДРІЙКО
Старенька Матуся в Україні

Повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих,
що в четвер, 21 вересня 1978 р., відійшов у Вічність,
кол. юрист-нотар в м. Станиславові в Україні

бл. п. ЕВГЕН СТЕБНОВСЬКИЙ

нар. 21-го жовтня 1888 р. в Україні в м. Галичі.

ПАНАХИДА була відправлена в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Ірвінґтоні, Н. Дж., в п'ятницю, 22 вересня 1978 р., о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН — в суботу, 23-го вересня 1978 р., о год. 10:30 ранку, в українській католицькій церкві в Нюарку, Н. Дж. і на українському православному цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку залишені:
дружина — КОНСТАНТИНА
донька — ТЕТЯНА з мужем д-ром мед. ЛЕВОМ ОБУШКЕВИЧЕМ
донька — ДАРІЯ з мужем ред. ВАСИЛЕМ ПАСІЧНЯКОМ
братова — ОЛЯ
Внуки і Правнуки
Ближча і дальша Родина в Україні і ЗСА

•

Бажанням Родини є, щоб замість квітів на могилу, складати пожертви на Патріярший Фонд на адресу св. Софії в ЗСА.

Управа 64-го Відділу СУА в Ню Йорку
з великим жалем повідомляє Членство та Громадянство,
що дня 18-го вересня 1978 р. відійшла у Вічність

бл. п. СТЕФАНІЯ САЛДАН

довголітня членка Управи Відділу.

ПАНАХИДИ були відправлені в неділю і понеділок, 24 і 25-го вересня 1978 р. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, 26-го вересня 1978 року, о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. Юра, а опісля на український цвинтар в Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

•

Опечаленим Чоловікові та Родині, складає глибоке співчуття —

З невимовним жалем повідомляємо Родину і Знайомих,
що в четвер, 21-го вересня 1978 р. в Детройті, Міш.,
на 79-му році трудолюбивого життя, відійшла у Вічність,

сл. п. МАРІЯ з ГУБИЦЬКИХ ЛИПЕЦЬКА

кол. вчителька, членка 26-го Відділу СУА,
наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАТИ і БАБУНЯ.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 23-го вересня 1978 р. з похоронного заведення Бугая на кладовище Воскресіння в Mt. Clemens, Mich.

Горем прибиті:
ФРАНЦ ЛИПЕЦЬКИЙ — чоловік
ЛЮБОМИР ЛИПЕЦЬКИЙ — син з дружиною ХРИСТИНОЮ РОМАНОЮ і дітьми ОЛЕКСАНДРОМ і НАТАЛЕЮ
РОМАН ЛИПЕЦЬКИЙ — син з дружиною ОЛЕКСАНДРОЮ і дітьми АДРІЯНОЮ і МАРКОМ
ГРИГОРІЙ ГУБИЦЬКИЙ і ОЛЕНА ГУЧИНСЬКА — брат і сестра в Европі
АДАМ ЛИПЕЦЬКИЙ — швагер
Ближча і дальша Родина в Америці і Европі

СПОРТ

Редагує О. Твардовський

Успішні виступи Романа і Олександра Росулів у футбольних дружинах

Роман (18) і Олександер (24) Росул в одностроях своїх клюбів

Роман і Олександер Росул були в минулому сезоні одинокими українськими змагунами, що виступали в складах дружин копаного м'яча в Північно-Американській Професійній Лізі.

Роман Росул виступав в клюбі „Мемфіс Роугс" на позиції напасника. Не дивлячись на сильну конкуренцію професійних змагунів з Англії, 24-річний Роман гідно репрезентував ім'я українського спортовця. Він причинився до кількох перемог, а саме в змаганнях з сан Хозе „Ертквейс" Роман здобув три голі („гет трик") і цим запевнив для Мемфісу перемогу. Не менш важливим був його останній і рішальний голь в зустрічі Мемфісу зі сильним клюбом „Міннесота Кікс". Саме в цьому професійному клюбі виступав Романа молодший брат Олександер.

Олександер, якому 21 літ, виступав на позиції оборонця. Подібно як і Роман в Мемфісі, Олександер в Міннесоті мав теж сильну конкуренцію професійних змагунів в більшості з Англії. В обидвох згаданих клюбах на посадах тренерів були імпортовані англійці, які спроваджували переважно англійців і їх фаворизували. Тому місцевим американським змагунам українського та інших походжень, треба важко працювати над собою, щоб здобути собі постійну позицію в дружині.

Роман і Олександер Росули — це вихованці УАСТ „Львів" Клівленд, в якому вони розпочали змагатися від наймолодших років. Обидва були студентами Клівлендського стейтового університету. Роман закінчив студії в ділянці стислих наук і фізичного виховання, Олександер також студіював стислі науки. В часі університетських студій обидва були визначними змагунами своєї дружини. В перебі університетського сезону копаного м'яча успішно виступали в дружинах матірного УАСТ „Львів".

До професійної кар'єри в копаному м'ячі Романа і Олександра у великій мірі причинився їх батько Осип Росул, основник і пізніше активний змагун та довголітній член УАСТ „Львів" Клівленд.

Обидва брати, як і їх батько, є членами 346-го Відділу УНСоюзу, який існує при УАСТ „Львів".(ір)

Вістки з України

ВОЛОДИМИР ЯЩЕНКО, ЮРІЙ СЄДИХ І НАДІЯ ТКАЧЕНКО ПЕРШУНАМИ ЕВРОПИ

В неділю, 3-го вересня ц. р., закінчилися легкоатлетичні першенства Европи, господарем яких була Чехо-Словаччина. В цих першенствах взяло участь 19 европейських країн, в цьому СССР, збірна якої здобула перше місце. В складі збірної СССР виступало ряд неросійських легкоатлетів, яких осяги пішли на загальне конто СССР.

В збірній СССР на усіх 9 змагунів, численну групу становили легкоатлети України, яких кремлівські можновладці не допустили до змагань окремо.

Виступаючи в збірній СССР українські легкоатлети ще раз доказали, що вони могли б успішно репрезентувати на Европейській арені свою батьківщину-Україну.

В цей час як такі европейські країни, як Англія, Франція, Фінляндія здобули по одній золотій медалі, а Мадярщина, Румунія, Чехо-Словаччина, Швеція, Бельгія, Болгарія та інші, не здобули жадної золотої медалі, українські спортовці були нагороджені золотими медалями трикратно.

Володимир Ященко, який під сучасну пору втішається в цілому світі величезною популярністю, в стрибку у височінь був єдиним з рекордом 230 см., німець Байльшмідт і росіянин Григорєв здобули друге і третє місця.

Юрій Сєдих, олімпійський чемпіон, вихованець визначного українського тренера і кол. олімпійського чемпіона А. Бондарчука, здобув перше місце в меті молотом, осягнувши довжину 77.28 м. Цим осягом Сєдих відсунув чемпіона світу, німця К. Х. Ріма, на третє місце.

Надія Ткаченко, багатократна чемпіонка, здобула звання чемпіонки Европи і золоту медалю в п'ятизмагу.

Ряд інших українських легкоатлетів здобули срібні і бронзові медалі, із загальною сумою яких вони могли б зайняти одне з перших п'яти місць в Европі. Кінцевий показник цьогорічних мистецтв такий: СССР — 13 золотих медаль, Східня Німеччина — 12, Західня Німеччина — 4, Італія — 4, Польща — 2, Англія — 1, Франція — 1, Еспанія — 1.

ПАВЛО ПІНІГІН І ОЛЕКСАНДЕР КОЛЧИНСЬКИЙ — ЧЕМПІОНАМИ СВІТУ

Відомо в спортовому світі українські борці Павло Пінігін (середня вага) і Олександер Колчинський (важка вага), обидва олімпійські чемпіони, здобули в світових змаганнях В Мехіко звання чемпіонів світу.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ СЕЗОН КОПАНОГО М'ЯЧА

У 22-ій і 23-ій рундах змагань київське „Динамо" перемогли у Львові, де виступає з уваги на перебудову стадіону в Києві з московським „Динамом" 1:0, переможного голя здобув Бережний. В Москві „Динамо" виграло з місцевим клюбом „Торпедо" 2:1; переможні голі стрілили Буряк і Блохін. Донецький „Шахтар" зазнав дві поразки з московським „Динамо" 1:2 і на виїзді в Азербайджані з клюбом „Пахтакор" 1:2. „Дніпро" Дніпропетровськ завдав поразки „Чорноморцю" Одеса 1:0; переможного голя здобув Крамаренко. „Спартак" Москва переміг „Зорю" Ворошиловград 4:1. Після цих гор у верхній п'яті табелі, на усіх 16 вмістилися слідуючі клюби:

	гор	точок
1. „Динамо", Тбіліс, Грузія	23	34
2. „Шахтар", Донецьк, Україна	22	29
3. „Чорноморець", Одеса, Україна	22	27
4. „Динамо", Київ, Україна	23	27
5. „Торпедо", Москва, Росія	23	27

Дальші місця займають: „Динамо" Москва, „Спартак" Москва, ЦСК, „Зеніт" Ленінград, „Пахтакор", „Зоря" Ворошиловград, „Кайрат" Алма-Ата, „Нефчі" Баку, „Локомотив" Москва, „Арарат" Єреван і „Дніпро" Дніпропетровськ.

Подав (от)

„Свободу Л. Лук'яненкові"...

(Закінчення зі стор. 1)

будинку КГБ у Львові. Л. Лук'яненка засудили до кари смерти за його, по суті теоретичний трактат, за ідею побудувати соціялізм з людським обличчям, випередивши подібні намагання А. Дубчека в ЧССР, а теж сучасні ідеї еврокомунізму. Розплата страшна: 67 днів у кайданах у камері стратенців. Верховний суд відмінив кару смерти на 15 років табору суворого режиму. Млин ломання духового хребта людини виявився ще страшнішим. У Владимірській тюрмі його в'язнили чотири і пів року, в тюрмах КГБ у Києві, Львові й Чернігові ще мало що не два роки; піддавали психоекспертизі у спеціякарні в Рибінську; тримали в таборових тюрмах (ПКТ), морили важкою роботою, голодом...

Декілька разів йому пропонували написати заяву покаяння.

У таборах, після довгих роздумів, випробувавши на собі соціялістичну законність, Л. Лук'яненко відмовився від марксистської теорії, як безгрунтовної і нелюдяної. Віра у вищу справедливість довела його до Бога. Він став глибоко віруючою людиною, яка відстоює принципи демократії і прав людини з християнських позицій.

Тому це не було випадковістю, що, живучи під суворим постійним наглядом, Л. Лук'яненко опинився серед засновників Української громадської групи; щобільше він став душею цієї Групи.

І від свого імени й від імени Групи він виступає в обороні своїх обездолених побратимів, запроторених у табори і тюрми тільки за свої переконання. Він пише публіцистичну статтю в обороні художника-інтарсиста Петра Рубана „Зупиніть кривосуддя" і висилає її до редакції українського журналу „Народна творчість та етнографія"; виступає в обороні бандеріва Богдана Чуйка (якого обороняв, як член колегії адвокатів, київський юрист Марченко); гнобленого і зневаженого, переслідуваного навіть після відбуття строку, спеціяліста сільського господарства, вчителя Кузьму Матвіюка та інших.

Він безстрашно листується з людьми гнобленими і переслідуваними, з якими порідними його спільно пережиті тортури. І ось, після 5-річної каторги, КГБ знову арештував Лук'яненка.

Від часу арешту минуло вже сім місяців. Він ізольований від родини, близьких йому людей; доля його невідома.

Допити й обшуки у справі Лук'яненка провадяться дослідно по всьому Радянському Союзі: в Магаданській області, в Хабаровському краю, в Краснодарському краю, в Комі АРСР — Унта, а теж по містах і областях України. Обшуками й допитами застрашують старих і молодих. Ні родина, ні приятелі не знають, чи Л. Лук'яненкові поставили вже обвинувачення і в чому його обвинувачують. Стало відомо, що слідство намагається поставити під сумнів психічний стан Л. Лук'яненка (задля того, наприклад, використовується тюремну психіятрію). Допитами терорізують дружину Л. Лук'яненка, яка все життя була його непохитним і відданим другом.

Трагічне і шляхетне життя Левка Лук'яненка повинно привернути загальну увагу.

Українська громадська група „Гельсінкі" звертається з проханням до міжнародної громадськости, юристів, віруючих в Бога виступити в обороні Левка Лук'яненка вже тепер, не чекаючи на присудну його 15-річної каторги. Це зло, проти якого так мужньо, не жалуючи себе, виступає Лук'яненко, може зустрінути кожного, якщо йому не перегородиться шляху!"

Пожежа у соборі Пресвятої Трійці в Брукліні

Як уже було згадано на сторінках „Українського Тижневика" — 23-го липня ц. р., в Брукліні у соборі Пресвятої Тройці, де настоятелем є архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів, вибухнула пожежа; причини не устійнено. Головно потерпіло ліве крило собору. Кіптява диму зачадила горішню частину церкви і майже всі образи.

У неділю, 3-го вересня, маестро Б. Макаренко, та княжна Світляна Семенкова, зустрінувшись з отцем настоятелем, роздумували над відновою собору. Світляна Семенкова до Америки приїхала сім років тому з Києва, де закінчила Поліграфічний інститут. Перебуваючи в Києві вона займалась прикрашуванням його, зокрема світлиць для дітей. Сьогодні Світляну Семенкову задумано включити у працю по відновленню собору.

Парафіяни цього собору вже склали поважну суму на його віднову. Проситься і колишніх парафіян підтримати цей почин своїми датками.

Петро Ямняк

РОЗМОВА З ГОЛОВОЮ СУА

(Закінчення зі стор. 2)

які по-людському відчувають заподіяну їм кривду.—

По зустрічі із тими студентами я поїхала до Швайцарії відвідати п-і Лесю Ковалів, довголітню приятельку СУА. Я відвідала її разом із п-і Зоєю Лісовською, нашою мистецькою-малярькою. Я теж зустріла кілька наших пань „швайцарок" — п-і Ковалів, це вже старша дуже мила особа. Вона подарувала Українському Музеєві прекрасну київську тарілку великої вартости. Мені дуже приємно було говорити з нею, та час пройшов нам дуже швидко!

О. П.: А пізніше Ви заїхали до Відня?

І. Р. У Відні я зустрілася з нашими жінками, організованими в Українському Жіночому Союзі. Я розказала паням про СУА, СФУЖО, Мінародний Рік Дитини. Зустріч була дуже приємна та пройшло чимало пань.

О. П.: Як представляється наше жіноцтво у Відні?

І. Р.: Мені видається, що нам потрібно наполегливо працювати з віддаленими гуртами нашого жіноцтва. Це не тільки завдання СФУЖО, але також і завдання наших жіночих організацій, щоб нав'язати з ними близькі взаємини та їм допомогати. Нам усім це буде корисно.

О. П. Знаєте, подібну думку я чула від різних міжнародних жіночих організацій, з якими я співпрацюю на терені Об'єднаних Націй. У зв'язку з тим, що Комісія Статусу Жінки при Об'єднаних Націях „майже вже" перенесено з Ню Йорку до Відня, багато жіночих централь цікавиться жіночими організаціями у Відні. Вони вважають, що роки війни і повоєнні економічні труднощі спричинені тим, що Австрія мусіла заплатити колосальні воєнні відшкодування Совєтському Союзові, і факт, що Совєтський Союз половину тих відшкодувань „подарував" Австрії в заміну за абсолютний невтралітет, витворили специфічний підхід австрійців до різних питань. До того слід додати ще і неспокій, який наростає із близького сусідства з „демократичними" державами! Можливо, що „австрійський спосіб думання впливає і дещо на українське поселення у Відні?

І. Р.: Я про це і не подумала — можливо...

О. П.: А тепер я ще коротенько хотіла б поговорити про „музейні" справи. Знаю, що Ви й у Відні не забули про Український Музей. На мою думку, він відіграє дуже поважну ролю у поширюванні відомостей про Україну і про українців у цілому світі.

І. Р.: Мені приємно сказати, що я повністю погоджуюся з Вами. Перед виїздом із Відня та з Европи я відвідала музеї народного мистецтва у Відні і Кіттзе у четвер, 15-го червня. Моїм провідником був п. Едвард Поляк, колектор писанок, який удержує зв'язок з Українським Музеєм в Ню Йорку. Музей у Відні обмежений до австрійського та німецького народного мистецтва, до замку в Кіттзе перенесено багату збірку народного мистецтва народів, що колись входили у склад австрійської монархії. Збірка нараховує десятки тисяч експонатів, в тому, понад тисячу українських. в одній з кімнат виставлено деякі українські експонати, а саме, зразки і спідницю з вибійки, гуцульські кахлі, кераміку, згарди і торбинці. Після того, як ми оглянули виставку, нас прийняв директор музею гофрат д-р Адольф Маіс та запросив оглянути магазини і бібліотеку музею. Показав нові набутки, між ними київську плахту, обгортку і дві крайки в дуже добрім стані. В магазині бачила лише експонати, які не були заховані у скринях чи шафах, між ними гуцульську кераміку, гончарські вироби, писанки. Директор поінформував мене, що в музеї збережені всі музейні фонди, що призбирувались від кінця XIX століття. Збірка не потерпіла в часі обох світових воєн. У бібліотеці багато книжок з ділянки українського народного мистецтва включно з виданнями Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. На мій запит д-р Маіс заявив, що є можливість влаштування виставки деяких експонатів в українському Музеї в Ню Йорку.

# #
#

Закінчуючи моє інтерв'ю з п-і Іванною Рожанківською, думаю про її поїздку та користь з неї не тільки для Союзу Українок, але і для нашого цілого українського громадянства. Ідучи домів темними вулицями „давтавну", щоб підбадьорити себе, підспівую гимн Союзу Українок „Гей, сестри, вгору очі душ піднесім..." і далі бадьоро — „до праці нас всіх кличе — Союз Українок!" Пристаю — і задумаюся хвилину, а може не тільки „Союз Українок"? Може — це кличе Україна?